

Богатирьов К.О.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ МИКОЛАЇСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Ринок праці регіонального рівня є структурною складовою національного ринку праці. Як і в цілому ринок праці, регіональний ринок праці представляє собою механізм з'єднання робочої сили з засобами виробництва. На відміну від інших країн з розвиненим ринком праці, в Україні спостерігається концентрація безробітних і збільшення рівня плинності найманих працівників в окремих регіонах. З огляду на це, актуалізується необхідність аналізу ринку праці з метою виявлення тенденцій, що відбуваються, для своєчасного та цілеспрямованого впливу на них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню визначення єдиного таксономічного показника, який би дозволяв об'єднати в собі різні показники, що характеризують одне й те саме явище, присвячено роботи як вітчизняних, так і закордонних авторів. Серед тих, які займались вирішенням цієї проблеми, можна назвати І. С. Благуна, Є. С. Ващаєва, З. Хельвига, Ю. В. Донченко, Т. С. Клебанову, В. Плоту, М. В. Сабліну, В. Масакова [1-5]. Однак питання, пов'язані з аналізом нерівномірності розвитку регіонів, на жаль, не знайшли відповідного відображення у публікаціях.

Мета дослідження. Мета пропонованої статті полягає в дослідженні сучасної ситуації на ринку робочої сили Миколаївської області України, визначення головних та подолання негативних тенденцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рух товарів та послуг у здоровій економіці, орієнтованій на критерії ефективності і здатній до саморегулювання, відбувається на основі ринкових відносин. У ринковій економіці товар робоча сила купується і продається на ринку праці.

Ринок праці – суспільно-економічна форма руху трудових ресурсів. Як економічна категорія ринок праці представляє собою систему виробничих відносин між робітниками, підприємцями і державою, по-перше, з приводу обміну індивідуальної здібності до праці на фонд засобів, необхідних для відтворення робочої сили, та, по-друге, з приводу розміщення робітників в системі суспільного розподілу праці у відповідності до законів товарного виробництва та обороту.

За даними обласного центру зайнятості, кількість не зайнятих трудовою діяльністю громадян, що перебували на обліку в державній службі зайнятості, скоротилась з 19,2 тис. осіб на 1 квітня 2012р. до 17,4 тис. – на 1 травня 2012р. Порівняно з 1 травня 2011р. кількість незайнятих зменшилась на 17,7%.

Найвищий рівень зареєстрованого безробіття спостерігався в Кривоозерському районі (7,4%), а найнижчий – в обласному центрі (1,1%).

Середня тривалість зареєстрованого безробіття на 1 квітня п.р., як і на відповідну дату минулого року, становила 5 місяців. Переважна частка безробітних (41,8% загальної їх кількості) шукала роботу протягом 3–6 місяців, майже 8% – понад одного року. Серед міст та районів області середня тривалість безробіття коливалась від 4 місяців у Вознесенському, Жовтневому, Очаківському районах та м. Вознесенську до 8 – у Врадіївському і Кривоозерському районах.

Пропозиція вільних робочих місць та вакантних посад, заявлених у службі зайнятості підприємствами, установами та організаціями, у квітні 2012р. порівняно з березнем зменшилась на 9,7% і на кінець місяця становила 2015 одиниць (на кінець квітня 2011р. – 1558). Із зазначеної кількості вільних робочих місць (вакантних посад), 45,3% передбачалось для службовців, 42,1% – для робітників, 12,6% – для працівників без професії.

На 1 квітня 2012р. у загальній кількості вільних робочих місць (вакантних посад) кожне четверте належало сільському господарству, мисливству та лісовому господарству, п'яте – промисловості, сфері державного управління. Слід зазначити, що проти 1 квітня 2011р. зростання потреби у працівниках зафіксовано майже за всіма видами економічної діяльності, крім фінансової сфери, діяльності готелів та ресторанів, операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу та надання послуг підприємцям, де скорочення попиту становило відповідно 46,2%, 13,3% та 5,4%.

Навантаження незайнятого населення, яке перебувало на обліку державної служби зайнятості, на вільне робоче місце (вакантну посаду) упродовж квітня 2012р. не змінилось і на кінець місяця становило 9 осіб (на кінець квітня 2011р. – 14 осіб). У територіальному аспекті цей показник набув найнижчого значення в м. Миколаєві (3 особи на одне вільне робоче місце, вакансію), найвищого – у Березанському районі (203 особи).

За сприяння державної служби зайнятості у квітні 2012р. було працевлаштовано 3541 особу, що на 11,2% більше ніж місяць тому та, водночас, на 4,7% менше ніж у відповідному місяці минулого року. Серед працевлаштованих незайнятих осіб, частка жінок склала 35,6%, молоді у віці до 35 років – 40,6%, осіб, які потребують особливого соціального захисту – 6,5%.

Рівень працевлаштування незайнятих громадян порівняно з березнем п.р. зріс на 2,4 в.п. і в квітні становив 15,8%. Найвище значення рівня працевлаштування зафіксовано у Первомайському районі (30,5%), а найнижче – у Врадіївському районі (7,2%).

За видами економічної діяльності у січні–березні 2012р. кожний другий незайнятий громадянин отримав роботу у сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві, кожний п'ятий – у торгівлі, ремонті автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, кожний шостий – у промисловості. Упродовж січня–березня 2012р. переважну більшість (65,1%) незайнятих громадян було працевлаштовано на місця робітників, 19,7% – на посади службовців, решту – на місця, які не потребують спеціальної підготовки.

Із Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття протягом квітня 2012р. на допомогу по безробіттю було витрачено 13357,8 тис.грн. Середньооблікова кількість безробітних, які її отримували впродовж зазначеного місяця, становила 15093. Розмір допомоги по безробіттю в середньому на одного безробітного становив 885,03 грн., що на 19,1% менше законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (1094 грн.)

Висновки. Аналіз тенденцій розвитку ринку робочої сили Миколаївської області показав наступну ситуацію: чисельність населення Миколаївської області продовжує стрімко зменшуватися, знижується природний приріст, значні показники трудової міграції з сільських місцевостей, зберігається значна диспропорція між попитом на робочу силу та її пропозицією.

З метою запобігання, а у майбутньому й повної ліквідації негативної ситуації, що склалася в сфері формування та розвитку ринку робочої сили, слід терміново вжити цілий комплекс заходів: вдосконалити системи оплати праці; розширити можливості отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів; соціальна підтримка окремих груп; підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили; сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення; запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування; впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих; реструктуризація економіки і піднесення вітчизняного виробництва.

Комплексне застосування на практиці запропонованих заходів сприятиме поліпшенню тенденцій формування та розвитку ринку робочої сили в аграрній сфері Миколаївської області.

Джерела та література

1. Благун І. С. Моделювання стратегій сталого розвитку регіону / І. С. Благун, О. О. Солтисік // Регіональна економіка. – 2004. – №4. – С. 105-110.
2. Ващаєв С. С. Деякі аспекти побудови рейтингових оцінок економічних об'єктів / С. С. Ващаєв // Економіка та підприємництво. – 2000. – № 2. – С. 255-260.
3. Оцінка й аналіз нерівномірності розвитку регіонів України / [Клебанова Т. С., Гурьянова Л. С., Трунова Т. Н., Смирнова А. Ю.] // Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – 2009. – №8 (98). – С. 162-167.
4. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в эконометрическом моделировании / В. Плюта ; пер. с польского. – М. : Статистика, 1989. – 234 с.
5. Саблина Н. В. Использование метода таксономии для анализа внутренних ресурсов предприятия / Н. В. Саблина, В. А. Теличко // Бизнес-Информ. – 2009. – № 3. – С.78-82.
6. Статистичний збірник “Миколаївщина у цифрах у 2011 році” / Головне управління статистики у Миколаївській області; за ред. П.Ф. Зацаринського. – Миколаїв, 2012.- 242 с.
7. Масаков В. Региональная социально-экономическая асимметрия: подходы, оценки и методы измерения / В. Масаков // Вопросы статистики.– 1998.– №11. – С. 4-9.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : www.ukrstat.gov.ua.
9. Офіційний сайт Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : mk.ukrstat.gov.ua